



ที่ มท ๐๔๐๗.๔/ว ๐๑๕๐

กรมการพัฒนาชุมชน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ ๘๐ พรรษา

๕ ธันวาคม ๒๕๕๐ อาคารรัฐประศาสนภักดี

ถนนแจ้งวัฒนะ เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ ๑๐๒๑๐

๒๒ มกราคม ๒๕๖๓

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างอิง ๑. หนังสือกรมการพัฒนาชุมชน ที่ มท ๐๔๐๗.๓/ว ๑๗๖๖ ลงวันที่ ๖ กันยายน ๒๕๖๐

๒. พระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒

สิ่งที่ส่งมาด้วย แนวทางการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

จำนวน ๑ ชุด

ตามหนังสือที่อ้างอิง ๑ กรมการพัฒนาชุมชน ได้แจ้งจังหวัดให้มอบหมายสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัดเตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน โดยให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้ขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่ทุกระดับ ถือปฏิบัติตามแนวทางที่กรมฯ กำหนด เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และป้องกันมิให้เกิดกรณีความเสียหายขึ้น นั้น

กรมการพัฒนาชุมชน ได้ลงพื้นที่ติดตาม สนับสนุนการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ พบว่ายังมีศูนย์จัดการกองทุนชุมชนบางแห่ง ไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่กรมฯ กำหนด ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงขอให้จังหวัดมอบหมายสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

๑. ชักซ้อม ทำความเข้าใจแก่เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนทุกระดับให้มีความรู้ความเข้าใจ ตามแนวทางการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน โดยสามารถดาวน์โหลดได้ที่เว็บไซต์สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน <http://fund.cdd.go.th/> รายละเอียดตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

๒. มอบหมายเจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชน ติดตาม สนับสนุนการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน อย่างใกล้ชิด ตลอดจนสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานแก่คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

๓. กรณีพบว่ามีการใช้ชื่อ “สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน” ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงชื่อเป็น “ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน” เนื่องจากพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๕ ห้ามผู้ใดนอกจากสถาบันการเงินประชาชนใช้ชื่อหรือแสดงชื่อว่า “สถาบันการจัดการเงินทุนชุมชน” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกัน รายละเอียดตามพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่อ้างอิง ๒

๔. ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน โดยเชื่อมโยงการบริหารจัดการเงินทุนในชุมชนให้เป็นระบบ มีการจัดทำฐานข้อมูลทุนชุมชน ฐานข้อมูลหนี้สินครัวเรือน บริหารจัดการหนี้ปรับโครงสร้างหนี้ และส่งเสริมวินัยทางการเงินให้กับคนในชุมชน และเกิดผลสัมฤทธิ์ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือน จนสามารถ ลด/ปลดหนี้ได้ในที่สุด โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้ครัวเรือนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต และวางแผนชีวิตนำไปสู่ชีวิตที่มีคุณภาพต่อไป ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ดังนั้นศูนย์จัดการกองทุนชุมชนจึงทำหน้าที่เป็นหน่วยงานบริหารจัดการหนี้เท่านั้น หากศูนย์จัดการกองทุนชุมชนขยายบทบาทไปสู่การสนับสนุนสภาพคล่องแก่กลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงินที่เป็นสมาชิก หรือขยายขอบเขตไปสู่การรับฝากเงินหรือให้สินเชื่อแก่สมาชิกโดยตรง อาจเข้าข่ายเป็นสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๖

/๕. สมาชิกของ...

๕. สมาชิกของศูนย์จัดการกองทุนชุมชนต้องเป็นรายกลุ่มเท่านั้น หากกรณีที่ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนใดที่มีสมาชิกเป็นรายบุคคล จะต้องปรับเปลี่ยนโดยการพิจารณาให้สมาชิกเข้าสังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งของกลุ่ม/กองทุนที่เป็นสมาชิกของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน หรือจัดตั้งกลุ่มใหม่ขึ้นมาเพื่อรองรับการเข้ากลุ่มของสมาชิกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม/กองทุนต่าง ๆ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการ

ขอแสดงความนับถือ



(นายโชคชัย แก้วป่อง)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชน

สำนักพัฒนาทุนและองค์การการเงินชุมชน
กลุ่มงานส่งเสริมองค์การการเงินชุมชน
โทรศัพท์ ๐ ๒๑๔๑ ๖๐๖๑
โทรสาร ๐ ๒๑๔๓ ๘๙๐๙



แนวทางการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๓

ปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๐ - ๒๕๖๒ กรมการพัฒนาชุมชน ได้แจ้งจังหวัดให้มอบหมายสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด เตรียมความพร้อมและสร้างความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน โดยให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้ขับเคลื่อนงานในระดับพื้นที่ทุกระดับ ถือปฏิบัติตามแนวทางที่กรมฯ กำหนด เพื่อให้การดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชนเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และป้องกันมิให้เกิดกรณีความเสียหายขึ้น และในปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๒ กรมฯ ได้ลงพื้นที่ติดตาม สนับสนุนการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน พบว่ายังมีศูนย์จัดการกองทุนชุมชนบางแห่ง ไม่ปฏิบัติตามแนวทางที่กรมฯ กำหนด ดังนั้นเพื่อให้การดำเนินงานดังกล่าว เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและบรรลุตามวัตถุประสงค์ จึงขอให้จังหวัดมอบหมายสำนักงานพัฒนาชุมชนจังหวัด ดำเนินการ ดังนี้

๑. กรณีพบว่ายังมีการใช้ชื่อ “สถาบันการจัดการการเงินชุมชน” ให้ดำเนินการเปลี่ยนแปลงชื่อเป็น “ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน” เนื่องจากพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๕ กำหนดว่า “ห้ามผู้ใดนอกจากสถาบันการเงินประชาชนใช้ชื่อหรือคำแสดงชื่อในทางธุรกิจว่า “สถาบันการเงินประชาชน” หรือคำอื่นใดที่มีความหมายเช่นเดียวกัน” ในกรณีศูนย์จัดการกองทุนชุมชนโดยยังคงใช้ชื่อ “สถาบันการจัดการการเงินชุมชน” จึงมีลักษณะเข้าข่ายความหมายเช่นเดียวกันกับ “สถาบันการเงินประชาชน” ซึ่งมีบทกำหนดโทษ ตามมาตรา ๗๓ ผู้ใดฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรา ๒๕ ต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินห้าหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และปรับอีกไม่เกินวันละห้าพันบาทตลอดเวลาที่ยังฝ่าฝืนอยู่

๒. ศูนย์จัดการกองทุนชุมชน มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาหนี้สิน โดยเชื่อมโยงการบริหารจัดการการเงินทุนในชุมชนให้เป็นระบบ มีการจัดทำฐานข้อมูลทุนชุมชน ฐานข้อมูลหนี้สินครัวเรือน บริหารจัดการหนี้ ปรับโครงสร้างหนี้ และส่งเสริมวินัยทางการเงินให้กับคนในชุมชน และเกิดผลสัมฤทธิ์ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือน จนสามารถลด/ปลดหนี้ได้ในที่สุด โดยการส่งเสริมสนับสนุนให้ครัวเรือนน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงไปปรับใช้ในการดำเนินชีวิต และวางแผนชีวิตนำไปสู่ชีวิตที่มีคุณภาพต่อไป ซึ่งถือเป็นเป้าหมายสูงสุดของการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ดังนั้นศูนย์จัดการกองทุนชุมชนจึงทำหน้าที่เป็นหน่วยงานบริหารจัดการหนี้เท่านั้น หากศูนย์จัดการกองทุนชุมชนขยายบทบาทไปสู่การสนับสนุนสภาพคล่องแก่กลุ่ม องค์กร กองทุนการเงินที่เป็นสมาชิก หรือขยายขอบเขตไปสู่การรับฝากเงินหรือให้สินเชื่อแก่สมาชิกโดยตรง (ยังดำเนินงานในรูปแบบสถาบันการจัดการการเงินชุมชน) อาจเข้าข่ายเป็นสถาบันการเงินตามพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๒๖ ดังนั้น หากพบว่ายังมีศูนย์จัดการกองทุนชุมชนโดยยังมีการทำธุรกรรมทางการเงินแก่คนในชุมชนอยู่ ให้เจ้าหน้าที่พัฒนาชุมชนผู้ขับเคลื่อนงานทุกระดับดำเนินการ ดังนี้

๒.๑ ลงพื้นที่ชี้แจงสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน แก่คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน เพื่อปรับเปลี่ยนรูปแบบการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชนให้เป็นไปตามกรอบแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด

๒.๒ แยกบทบาทภารกิจของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน กับการดำเนินธุรกรรมทางการเงินในรูปแบบ “สถาบันการเงิน” ออกจากกันให้ชัดเจน และเชิญชวนให้สถาบันการเงินดังกล่าวเป็นสมาชิกของศูนย์จัดการกองทุนชุมชนต่อไป

๒.๓ ตามข้อ ๒.๑ - ๒.๒ หากศูนย์จัดการกองทุนชุมชนดังกล่าวยังคงยืนยันที่จะไม่ปรับเปลี่ยนการดำเนินงานให้เป็นไปตามแนวทางที่กรมการพัฒนาชุมชนกำหนด ให้ดำเนินการ ดังนี้

๑) ส่งเสริมให้ไปยื่นคำขอจดทะเบียนเป็นสถาบันการเงินประชาชน ตามพระราชบัญญัติสถาบันการเงินประชาชน พ.ศ. ๒๕๖๒

๒) หากศูนย์จัดการกองทุนชุมชนตามข้อ ๒.๓ ไม่ประสงค์ไปยื่นจดทะเบียนเป็นสถาบันการเงินประชาชน ตามข้อ ๑) ให้ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑) อำเภोज้างให้ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนดังกล่าว ดำเนินการจัดประชุมผู้เกี่ยวข้อง ซึ่งประกอบด้วย คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ผู้นำชุมชน สมาชิกของกลุ่ม/กองทุนที่เป็นสมาชิกของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ไม่น้อยกว่าร้อยละ ๗๕ ของสมาชิกทั้งหมด เพื่อประชุมและรับทราบให้ยกเลิกการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน โดยมีผู้แทนจากอำเภอร่วมสังเกตการณ์

๒.๒) อำเภोज้างทำรายงานการประชุมที่แสดงรายละเอียด ดังนี้

- (๑) รายชื่อผู้เข้าร่วมประชุม
- (๒) ระบุเหตุผลของการยกเลิกการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน
- (๓) มติที่ประชุมที่ระบุให้ยกเลิก
- (๔) ภาพถ่ายการประชุม

๒.๓) อำเภอดำเนินการจัดตั้งศูนย์จัดการกองทุนชุมชนใหม่ทดแทนศูนย์จัดการกองทุนชุมชนที่ได้ทำการยกเลิกการดำเนินงาน โดยมีเงื่อนไข ดังนี้

(๑) เป็นหมู่บ้านที่มีกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิตที่เข้มแข็ง ที่ได้รับการประเมินศักยภาพตามหลักธรรมาภิบาล อยู่ในระดับ ๒ หรือระดับ ๓ สามารถเป็นแกนหลักในการบริหารจัดการหนี้ของครัวเรือนในชุมชนได้

(๒) คณะกรรมการกลุ่ม องค์กรในชุมชนมีความเข้มแข็งน่าเชื่อถือและประชาชนในหมู่บ้านให้การยอมรับ

(๓) มีกลุ่ม องค์กร กองทุนการเงินอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน ไม่น้อยกว่า ๓ กลุ่ม

(๔) มีความพร้อมของสถานที่ ซึ่งอาจใช้สถานที่ร่วมกับกลุ่ม องค์กร กองทุนการเงินอื่น ๆ หรือเป็นเอกเทศก็ได้

๒.๔) อำเภอรวบรวมเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการยกเลิกการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ได้แก่ สำเนารายงานการประชุมพร้อมภาพถ่าย และเอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งศูนย์จัดการกองทุนชุมชนใหม่ ส่งให้จังหวัดเพื่อรวบรวมส่งให้กรมฯ ต่อไป

๒.๕) เมื่อกรมฯ ได้รับเอกสารแจ้งยกเลิกการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชนและจัดตั้งศูนย์จัดการกองทุนชุมชนใหม่ จักได้รายงานให้อธิบดีกรมการพัฒนาชุมชนทราบ พร้อมดำเนินการปรับปรุงฐานข้อมูลศูนย์จัดการกองทุนชุมชนให้เป็นปัจจุบัน

๓. การบริหารจัดการของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ประกอบด้วย

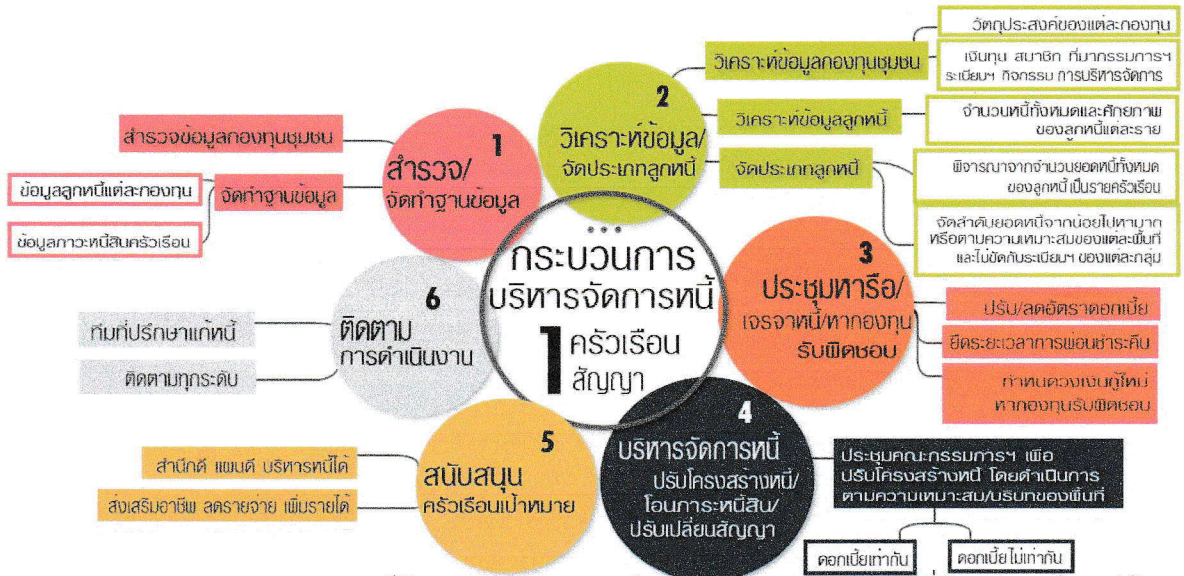
๓.๑) คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนต้องเป็นตัวแทนจากสมาชิกทุกกลุ่ม/กองทุนที่เป็นสมาชิกของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ไม่ควรมาจากคณะกรรมการกลุ่ม/กองทุนใดกองทุนหนึ่งเพียงกลุ่มเดียว

๓.๒) สมาชิกของศูนย์จัดการกองทุนชุมชนต้องมีสมาชิกเป็นรายบุคคล หากกรณีที่มีศูนย์จัดการกองทุนชุมชนใดที่มีสมาชิกเป็นรายบุคคล จะต้องปรับเปลี่ยนโดยการพิจารณาให้สมาชิกเข้าสังกัดกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งของกลุ่ม/กองทุนที่เป็นสมาชิกของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน หรือจัดตั้งกลุ่มใหม่ขึ้นมาเพื่อรองรับการเข้ากลุ่มของสมาชิกที่ไม่ได้เป็นสมาชิกกลุ่ม/กองทุนต่าง ๆ

๓.๓) กิจกรรมของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน คือ การบริหารจัดการหนี้ให้ครัวเรือนสามารถลดหนี้/ปลดหนี้ และกิจกรรมอื่น ๆ ที่ไม่ซ้ำซ้อนกับกิจกรรมที่กลุ่ม/กองทุนที่เป็นสมาชิกของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ดำเนินการอยู่ เช่น การจัดกิจกรรมสาธารณประโยชน์ การจัดสวัสดิการ หากกรณีที่กลุ่ม/องค์กรที่เป็นสมาชิกของศูนย์จัดการกองทุนชุมชนดำเนินการอยู่แล้ว อาจเห็นชอบให้คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนเป็นผู้ดำเนินการในภาพรวมของหมู่บ้าน/ชุมชน ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนก็สามารถดำเนินการได้ ทั้งนี้ต้องผ่านเวทีประชาคมและมีมติเห็นชอบจากกลุ่ม/องค์กรที่เป็นสมาชิกของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

๓.๔ ระเบียบของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ควรออกระเบียบให้เอื้อต่อการดำเนินงานของสมาชิก กลุ่ม/กองทุนที่เป็นสมาชิกศูนย์จัดการกองทุนชุมชน โดยไม่ขัดกับระเบียบของกลุ่ม/องค์กรนั้น ๆ และไม่ขัดต่อ กฎหมายด้วย ซึ่งต้องผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารกองทุนต่าง ๆ

๔. กระบวนการบริหารจัดการหนี้ ให้ครัวเรือนสามารถลดหนี้/ปลดหนี้ได้



๔.๑ คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนสำรวจข้อมูลกองทุนชุมชนที่ดำเนินการในหมู่บ้าน/ชุมชนว่ามีกองทุนที่จัดตั้งโดยประชาชน และกองทุนที่เกิดจากการสนับสนุนงบประมาณจากภาครัฐและเอกชน พร้อมทั้งจัดทำฐานข้อมูลลูกหนี้แต่ละกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงินที่เป็นสมาชิกศูนย์จัดการกองทุนชุมชน และนำข้อมูลที่ได้ของแต่ละกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงินมาจัดทำเป็นทะเบียนฐานข้อมูลภาวะหนี้สินครัวเรือนของหมู่บ้าน/ชุมชนเป็นรายครัวเรือน

๔.๒ วิเคราะห์ข้อมูลกองทุนชุมชน/จัดประเภทลูกหนี้ ดังนี้

วิเคราะห์ข้อมูลกองทุนชุมชน เกี่ยวกับสถานภาพของกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงินทั้งหมด ในหมู่บ้าน/ชุมชน โดยวิเคราะห์ถึงที่มาของกองทุน วัตถุประสงค์ของกองทุน เงินทุนปัจจุบัน สมาชิกกองทุน คณะกรรมการกองทุน ระเบียบ/ข้อบังคับ กิจกรรมของกลุ่ม การบริหารจัดการกลุ่ม รวมทั้งวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน ปัญหา/ข้อจำกัด และอุปสรรค เพื่อจะได้ทราบถึงสถานการณ์ของแต่ละกลุ่ม/องค์กร/กองทุนการเงินที่มีอยู่ในหมู่บ้าน/ชุมชน และทราบถึงแหล่งเงินทุนในหมู่บ้าน/ชุมชน

วิเคราะห์ข้อมูลลูกหนี้ โดยนำข้อมูลลูกหนี้ทั้งหมดของแต่ละกลุ่ม/กองทุนมาวิเคราะห์หนี้ และศักยภาพของลูกหนี้ทั้งหมดแต่ละราย

จัดประเภทลูกหนี้ โดยอาจจะพิจารณาจากจำนวนยอดหนี้ทั้งหมดของลูกหนี้เป็นรายครัวเรือน และมาจัดเป็นกลุ่มตามจำนวนยอดหนี้ทั้งหมดของลูกหนี้

ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของแต่ละพื้นที่และมติของคณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน โดยคำนึงถึงยอดหนี้ และไม่ขัดต่อระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม/กองทุน

๔.๓ ทหารู้/เจรจาระหว่างเจ้าหนี้ ลูกหนี้/หากกองทุนรับผิดชอบ

คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนเป็นตัวกลางในการเจรจาระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ (กลุ่ม/กองทุนที่ลูกหนี้ที่เป็นสมาชิกได้กู้ยืม) เพื่อตกลงให้ความช่วยเหลือในลักษณะใดลักษณะหนึ่ง เช่น การปรับลดอัตราดอกเบี้ย/ค่าปรับ การยืดระยะเวลาการผ่อนชำระคืน การกำหนดวงเงินกู้ใหม่ ฯลฯ แล้วหากกลุ่ม/กองทุนใดกองทุนหนึ่งเป็นผู้รับผิดชอบเพียงกองทุนเดียว โดยคำนึงถึงการเป็นสมาชิกของลูกหนี้ และจำนวนวงเงินกู้ที่เป็นไปตามระเบียบ/ข้อบังคับของกลุ่ม/กองทุนนั้น ๆ

๔.๔ ปรับโครงสร้างหนี้/โอนภาระหนี้/ปรับเปลี่ยนสัญญา โดยการประชุมคณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนเพื่อดำเนินการปรับโครงสร้าง โดยมีวิธีการดังนี้

๑) กรณีศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ดำเนินการปรับโครงสร้างหนี้โดยปรับอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ของกลุ่ม/กองทุน ที่เป็นสมาชิกของศูนย์จัดการกองทุนชุมชนให้เท่ากัน ยกตัวอย่างเช่น

กลุ่ม/กองทุน	อัตราดอกเบี้ยเดิม	อัตราดอกเบี้ยปรับใหม่
กลุ่มอาชีพ	๓ บาท	๖ บาท
กองทุนหมู่บ้านและชุมชนเมือง (กทบ.)	๕ บาท	๖ บาท
กลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต	๖ บาท	๖ บาท

วิธีดำเนินการ

๑.๑) หลังจากการประชุมมีมติปรับลดอัตราดอกเบี้ยของกลุ่ม/กองทุนให้เท่ากัน คณะกรรมการกลุ่ม/กองทุนที่เป็นสมาชิกศูนย์จัดการกองทุนชุมชนต้องประชุมชี้แจงสร้างความเข้าใจแก่สมาชิกกลุ่ม/กองทุนของตน พร้อมทั้งจัดทำ/ปรับแก้ไขระเบียบข้อบังคับกลุ่ม/กองทุน หรือปรับ/ยืดระยะเวลาการชำระคืนเงินกู้ ให้เป็นไปตามมติ (กู้พร้อมกัน ส่งใช้คืนพร้อมกัน หรือไม่พร้อมกันก็ได้)

ทั้งนี้ อัตราดอกเบี้ยส่วนต่างของกลุ่ม/กองทุน อาจนำมาจัดสรรเป็นสวัสดิการชุมชน หรือสาธารณประโยชน์ โดยให้ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนเป็นตัวกลางดำเนินการในภาพรวมของหมู่บ้าน/ชุมชน หรือจะมอบหมายให้กลุ่ม/กองทุนใด ๆ เป็นผู้ดำเนินการก็ได้ ขึ้นอยู่กับมติที่ประชุม

๑.๒) กำหนดกลุ่ม/กองทุนที่จะเข้ามาปรับลด โดยใช้วิธีการปรับโครงสร้างหนี้ให้ครบถ้วนผ่านกระบวนการบริหารจัดการหนี้ไปสู่วัน ๑ ครั้วเรือน ๑ สัญญา โดยพิจารณาจากการแบ่งกลุ่มลูกหนี้/จัดประเภทลูกหนี้ตามวงเงินหนี้ ให้เหมาะสมกับเงินทุน (สภาพคล่องทางการเงิน) ของกลุ่ม/กองทุน และการเป็นสมาชิกกลุ่ม/กองทุนของลูกหนี้ รวมถึงข้อจำกัดในเรื่องระเบียบข้อบังคับของกลุ่ม/กองทุน เช่น

ยอดหนี้ไม่เกิน ๓๐,๐๐๐ บาท ให้ทำสัญญากับกลุ่มอาชีพ

ยอดหนี้ตั้งแต่ ๓๐,๐๐๑ – ๗๕,๐๐๐ บาท ให้ทำสัญญากับกทบ.

ยอดหนี้ตั้งแต่ ๗๕,๐๐๑ บาทขึ้นไป ให้ทำสัญญากับกลุ่มออมทรัพย์เพื่อการผลิต

๑.๓) เมื่อหาข้อตกลงร่วมกันระหว่างลูกหนี้กับเจ้าหนี้ และได้กองทุนที่จะเข้ามาปรับลดผ่านกระบวนการบริหารจัดการหนี้ไปสู่วัน ๑ ครั้วเรือน ๑ สัญญา ให้ทางคณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนเป็นตัวกลางประสานลูกหนี้ เจ้าหนี้ และคณะกรรมการกลุ่ม/กองทุนที่เป็นผู้รับผิดชอบหนี้มาทำการถ่ายโอนภาระหนี้สิน โดยทำสัญญากู้ยืมเงินฉบับใหม่ระหว่างลูกหนี้ที่ปรับโครงสร้างหนี้กับคณะกรรมการกลุ่ม/กองทุนที่รับเป็นเจ้าหนี้ ซึ่งการพิจารณาว่าจะให้กลุ่ม/กองทุนใดเป็นผู้ให้กู้รายใหม่จะต้องพิจารณาว่าลูกหนี้ที่ปรับโครงสร้างหนี้เป็นสมาชิกของกลุ่ม/กองทุนนั้นด้วยหรือไม่ เมื่อได้แหล่งเงินกู้ กลุ่ม/กองทุนผู้เป็นเจ้าหนี้เรียกลูกหนี้มาทำสัญญาใหม่และมอบเงิน/ชำระหนี้ในสัญญาเดิม

๒) กรณีไม่สามารถปรับอัตราดอกเบี้ยของกองทุน/องค์กรที่เป็นสมาชิกศูนย์จัดการกองทุนชุมชนให้เท่ากัน (ดอกเบี้ยไม่เท่ากัน) ดำเนินการ ดังนี้

๒.๑) ประชุมคณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน เพื่อหารือแนวทางการบริหารจัดการหนี้ร่วมกันโดยดำเนินการภายใต้ข้อจำกัด และความต่างของดอกเบี้ย

๒.๒) กำหนดรูปแบบการบริหารจัดการหนี้ เพื่อให้เหมาะสมตามบริบทของแต่ละพื้นที่และมติที่ประชุมซึ่งอาจทำได้หลายวิธี เช่น การจัดทำเมนูทางเลือกในการบริหารจัดการหนี้ ซึ่งคำนึงถึงยอดหนี้ของครั้วเรือน อัตราดอกเบี้ยของกลุ่ม/กองทุนที่เป็นสมาชิกศูนย์ฯ และระยะเวลาชำระคืน โดยสมาชิก (ครั้วเรือน) เป็นผู้เลือกตามความสามารถของการชำระหนี้

หลักการในการบริหารจัดการหนี้ นั่นคือ พิจารณาครัวเรือนที่มียอดหนี้ต่ำ ทำสัญญากู้ยืมกลุ่ม/กองทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยต่ำ หากจำนวนยอดหนี้สูง ให้ทำสัญญากู้ยืมกับกลุ่ม/กองทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยสูง แต่สามารถยืดระยะเวลาการผ่อนชำระคืนให้นานขึ้น เพื่อไม่ให้เกิดภาระหนักแก่ลูกหนี้ และเป็นการทำให้มีกำลังใจที่ส่งคืนเงินกู้ยืม

ยกตัวอย่างเช่น นาย ข. มียอดหนี้รวมกัน จำนวน ๒๘,๐๐๐ บาท นาย ค. มียอดหนี้รวมกัน จำนวน ๑๐๐,๐๐๐ บาท มติที่ประชุมเห็นชอบให้ นาย ข. ไปทำสัญญากับกลุ่ม/กองทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ ๓ บาท/ปี ชำระเงินคืนภายใน ๑ ปี และ นาย ค. ให้ไปทำสัญญากับกลุ่ม/กองทุนที่มีอัตราดอกเบี้ย ร้อยละ ๑๒ บาท/ปี ชำระเงินคืนภายใน ๕ ปี เนื่องจาก นาย ค. ยอดหนี้สูง จึงต้องยอมรับในอัตราดอกเบี้ยที่สูงตามมติที่ประชุม ทั้งนี้ ต้องไม่ขัดกับระเบียบของกลุ่ม/กองทุนนั้น ๆ หรือสามารถใช้เทคนิควิธีการอื่นได้ตามความเหมาะสม

*** ทั้งนี้ ขึ้นอยู่กับแนวทางการบริหารจัดการของคณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน และมติที่ประชุม เพื่อหาข้อตกลงร่วมกัน ตามความเหมาะสมกับพื้นที่ของหมู่บ้าน/ชุมชน

๕. การติดตามสนับสนุน ติดตามสนับสนุนการดำเนินงานทุกระดับ ดังนี้

๕.๑ พัฒนาการจังหวัด/หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมการพัฒนาชุมชน/พัฒนาการอำเภอ ติดตาม กำกับดูแล รวมทั้งกำกับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบให้ความสำคัญในการดำเนินการขับเคลื่อนการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชนตามแนวทางกรมฯ กำหนด และเมื่อดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชนบริหารจัดการหนี้จนสามารถลดหนี้/ปลดหนี้ครบทุกครัวเรือนแล้ว ให้คอยติดตาม สนับสนุน และควบคุมให้มีคุณภาพ เกิดผลสัมฤทธิ์ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินครัวเรือนต่อไป

๕.๒ นักวิชาการพัฒนาชุมชนจังหวัด ต้องติดตาม สนับสนุน และกำกับดูแลให้คำแนะนำเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานอย่างสม่ำเสมอ หากมีข้อติดขัดในการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ให้ลงพื้นที่ชี้แจงสร้างความรู้ ความเข้าใจในการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

๕.๓ พัฒนาการผู้รับผิดชอบงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ควรให้ความสำคัญในการติดตามผลการดำเนินงานของศูนย์จัดการกองทุนชุมชน อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ เพื่อรับทราบถึงปัญหา/อุปสรรค และให้คำแนะนำรวมถึงแนวทางการแก้ไขปัญหาแก่คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

๕.๔ คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชน ควรติดตามตรวจเยี่ยมครัวเรือนที่เข้าร่วมโครงการฯ เป็นประจำ เพื่อรับทราบปัญหา ไม่ว่าจะเป็นด้านหนี้สิน หรือการประกอบอาชีพ ฯลฯ เพื่อนำข้อมูลที่ได้มาจัดทำแผนพัฒนาครัวเรือน เป็นตัวอย่างให้ครัวเรือนอื่น ๆ ที่ต้องการเข้าสู่การบริหารจัดการหนี้ไปสู่การลดหนี้/ปลดหนี้ รวมถึงนำข้อมูลมาทำแผนบริหารความเสี่ยง มาปรับใช้ในการดำเนินงานศูนย์จัดการกองทุนชุมชน

ในกรณีที่ศูนย์จัดการกองทุนชุมชนใดสามารถบริหารจัดการหนี้ไปสู่ ๑ ครัวเรือน ๑ สัญญา ครบทุกครัวเรือน ๑๐๐% ให้คณะกรรมการศูนย์จัดการกองทุนชุมชนดำเนินการติดตาม ส่งเสริมสนับสนุนให้ครัวเรือนเป้าหมายที่สามารถบริหารจัดการหนี้ไปสู่ ๑ ครัวเรือน ๑ สัญญา มีการบริหารจัดการเงินให้เกิดประโยชน์ รู้จักการวางแผนทางการเงิน ไม่ให้กลับมาเป็นหนี้ซ้ำซ้อนอีก หรือหากครัวเรือนเป้าหมายนั้น มีความจำเป็นต้องกู้เงินเพื่อประกอบอาชีพ ก็ให้ดำเนินการในรูปแบบ ๑ ครัวเรือน ๑ สัญญา และสนับสนุนอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดผลสัมฤทธิ์ในการแก้ไขปัญหาหนี้สินของครัวเรือน จนสามารถลดหนี้ ปลดหนี้ครัวเรือนได้
